

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Kmenový list v s.r.o. a jeho využití v praxi

Zákon č. [90/2012](#) Sb., o obchodních korporacích a družstvech (zákon o obchodních korporacích) (dále jen „ZOK“) zavedl do právní úpravy společnosti s ručením omezeným institut kmenového listu – cenného papíru, do kterého může být vtělen podíl na s.r.o. Využití kmenových listů přináší společníkům společností s ručením omezeným zejména zjednodušení dispozice s jejich podíly. Vzhledem k tomu, že zákonná úprava obecně stanoví, že je převod podílu v s.r.o. ze společníka na třetí osobu vázán na souhlas valné hromady[1], může zavedení kmenových listů v s.r.o. představovat efektivní cestu k usnadnění procesu převodů majetkových podílů.

V dnešním článku se tak blíže zaměříme právě na kmenový list a jeho využitelnost v praxi.

Kmenový list a proces jeho vydání

Kmenový list je cenný papír na řad, který představuje podíl společníka ve společnosti s ručením omezeným.[2] Společník, k jehož podílu byl vydán kmenový list, pak může svá společnická práva uplatnit či svůj podíl na společnosti převést pouze skrze kmenový list.[3]

Společnost může kmenový list k podílu vydat teprve tehdy, pokud jeho vydání výslovně připouští společenská smlouva,[4] a zároveň pokud je podíl, ke kterému má být kmenový list vydán, převoditelný bez jakéhokoli omezení či dalších podmínek.[5] Prvním předpokladem k vydání kmenových listů ve společnosti je tedy náležitá úprava převoditelnosti podílu ve společenské smlouvě.[6]

V momentě, kdy je pro kmenové listy zajištěn podklad ve společenské smlouvě, je možné přistoupit k jejich samotnému vydání. Emitentem kmenového listu je společnost, přičemž kmenový list je jako cenný papír vydán dnem, kdy splňuje náležitosti stanovené pro něj zákonem a kdy se stanoveným způsobem stane majetkem prvního nabyvatele.[7] Povinné náležitosti kmenového listu stanovuje ZOK[8], dle kterého musí kmenový list obsahovat:

- označení, že se jedná o kmenový list;
- jednoznačnou identifikaci společnosti;[9]
- výši vkladu připadající na podíl;
- označení podílu, k němuž je kmenový list vydán, a v případě, že společenská smlouva upravuje více druhů podílů, také název druhu podílu, ke kterému je kmenový list vydán;
- číslo kmenového listu; a
- podpis jednatele nebo jednatelů.

Samotný akt vydání kmenového listu a jeho následného předání prvnímu nabyvateli (společníkovi) náleží statutárnímu orgánu společnosti – tedy jednatele či jednatelům.[10] Statutární orgán vydání kmenových listů promítne rovněž do obchodního rejstříku[11] a do seznamu společníků, kde se u podílu, ke kterému byl kmenový list vydán, o této skutečnosti zapíše poznámka a číslo kmenového listu.[12]

Výhody dispozice s kmenovým listem

Společníci kmenové listy v praxi využívají právě pro účely usnadnění dispozice s podíly. Na převod

podílu, ke kterému byl vydán kmenový list, se totiž místo úpravy převodu podílu v s.r.o. obsažené v ZOK[13] použije ustanovení zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník (dále jen „OZ“) upravující převod vlastnického práva k cennému papíru na řad.[14]

Převod podílu v s.r.o., který není představován kmenovým listem, je zákonnou úpravou značně formalizován. Převodní smlouva v tomto případě musí mít písemnou formu s ověřenými podpisy smluvních stran, převod podílu je nadto vůči společnosti účinný teprve doručením účinné převodní smlouvy společnosti.[15]

Oproti tomu pro převod podílu v s.r.o. představovaného kmenovým listem postačí smlouva (a to i ústní či konkludentní[16]), rubopis a předání kmenového listu nabyvateli.[17] K účinnosti převodu kmenového listu vůči společnosti pak postačí společnosti oznámit změnu osoby společníka společně s předložením kmenového listu.[18] Zákonné náležitosti rubopisu pak upravuje zákon č. 191/1950 Sb., směnečný a šekový[19], přičemž pro rubopis kmenového listu dále podle ZOK platí, že v něm musí být uvedena jednoznačná identifikace nabyvatele.[20] V této souvislosti je potřeba dbát zejména na jednoznačnou identifikaci nabyvatele – právnické osoby a osoby za ni podepisující tak, aby nedošlo k nejasnostem ohledně toho, zda je nabyvatelem právnická osoba, či podepisující fyzická osoba. Zároveň je z této úpravy patrné, že při převodech kmenových listů nelze využít tzv. blankoindosament.

Z výše uvedeného vyplývá, že vydáním kmenových listů je ve společnosti značně usnadněn volný oběh obchodních podílů a proces jejich převodu, což může být pro společnost a její společníky komerčně atraktivní např. v rámci možnosti vstupu potenciálních investorů do společnosti.[21] Určitou nevýhodu však může představovat praktická ztráta kontroly a dohledu společnosti nad oběhem podílů, které byly vtěleny do kmenových listů. V praxi lze takovou situaci řešit vydáním kmenových listů pouze k části podílů společnosti (tj. k určitému druhu podílu dle společenské smlouvy), zatímco převod zbývajících „klíčových“ podílů bude nadále podmíněn souhlasem valné hromady či jinak omezen.

Zřízení zástavního práva ke kmenovému listu

Odlišnosti kmenového listu nejsou promítnuty pouze do procesu převodu, ale také do tematiky zřízení zástavního práva. Okamžikem vydání kmenového listu totiž přestává být podíl v s.r.o. způsobilou zástavou a zástavní právo lze zřídit již jen ke kmenovému listu.[22]

Kmenový list je na rozdíl od podílu, který kmenovým listem představován není, neomezeně a nepodmíněně zastavitelný. Zástavní právo ke kmenovému listu se navíc nezapisuje do obchodního rejstříku[23], není tedy veřejně zjištělné, přičemž vzniká odevzdáním kmenového listu zástavnímu věřiteli po uzavření příslušné zástavní smlouvy a vyznačení zástavního rubopisu.[24]

Za existence zástavního práva ke kmenovému listu vykonává jiná než majetková práva (typicky např. práva hlasovací) spojená s kmenovým listem zástavní věřitel, a to v rozsahu ujednaném stranami.[25] Zákon pro tuto dohodu stran nestanovuje žádnou zvláštní formu, nicméně volba písemné formy je žádoucí zejména s přihlédnutím k nutnému prokázání oprávnění k výkonu práv zástavním věřitelem (např. hlasovacích práv na valné hromadě) emitentovi – tedy společnosti, která kmenový list vydala. Komentářová literatura k tomuto uzavírá, že pokud dohoda zástavního věřitele a zástavce či zástavního dlužníka není emitentovi oznámena, není zástavní věřitel k výkonu práv ze zastaveného kmenového listu vůči emitentovi oprávněn, a to i bez ohledu na to, jestli je předmětný zajištěný dluh splatný či nikoliv.[26]

Ohledně výkonu majetkových práv spojených s kmenovým listem odkazuje zákon[27] na přiměřené použití úpravy o plnění ze zastavené pohledávky[28], ledaže se zástavní věřitel tohoto práva vzdá ve

prospěch zástavního dlužníka. Před dospělostí zajištěného dluhu tedy ze zákona plní emitent (společnost) zástavnímu věřiteli a zástavnímu dlužníkovi nedílně[29]. Po splatnosti zajištěného dluhu je pak zástavní věřitel oprávněn žádat, aby bylo z kmenového listu emitentem plněno výlučně jemu.[30] Také od této zákonné úpravy se mohou strany odchýlit výše zmiňovanou dohodou mezi zástavním věřitelem a zástavcem.[31]

V případě zástavy kmenového listu je tedy vždy potřeba pamatovat zejména na náležitou úpravu výkonu práv spojených s kmenovým listem ve zvláštní dohodě zástavního věřitele a zástavce.

Závěrem

Kmenové listy se staly v praxi využívaným nástrojem společností s ručením omezeným, a to zejména pro jejich snadnou a efektivní převoditelnost. Pro společnosti s ručením omezeným a jejich společníky se jedná o výhodný instrument pro zavedení méně formalizovaného procesu převodu podílů a neveřejnosti případných zástavních práv k podílu (resp. ke kmenovému listu). Je však potřeba mít na paměti jistou mozaikovitost právní úpravy aplikovatelné na kmenový list a při dispozici s ním vždy obsáhnout veškeré náležitosti a pravidla, které zákon při dispozici s kmenovými listy předpokládá a vyžaduje.

Mgr. Gabriela Luňáková

Advokátka / Associate

Mgr. Veronika Vicari

Advokátní koncipient / Junior Lawyer

ROWAN LEGAL, advokátní kancelář s.r.o.

GEMINI Center
Na Pankráci 1683/127
140 00 Praha 4

Tel.: +420 224 216 212

Fax: +420 224 215 823

e-mail: paha@rowan.legal

[1] Dle § 208 odst. 1 ZOK.

[2] Vzhledem k tomu, že kmenový list k podílu může vydat pouze společnost s ručením omezeným, je v tomto článku jakýmkoli odkazem na „společnost“ myšlena „společnost s ručením omezeným“, pokud není výslovně uvedeno jinak.

[3] Dle § 514 zákona č. [89/2012](#) Sb., občanský zákoník.

[4] Kde je v textu tohoto článku odkazováno na „společenskou smlouvu“, je tím myšlena rovněž „zakladatelská listina“, pokud není výslovně uvedeno jinak.

[5] Dle § 137 odst. 2 ZOK. Nutnost neomezené převoditelnosti u kmenového podílu je tedy dle ZOK nastavena ještě přísněji než u listinných akcií – u těch je omezení převoditelnosti např. v souladu s § 270 odst. 1 ZOK možné.

[6] O úpravě společenské smlouvy rozhodují při založení společnosti její zakladatelé, později všichni společníci, případně valná hromada dle § 147 odst. 1 ZOK a společenské smlouvy.

[7] Dle § 520 odst. 1 zákona č. [89/2012](#) Sb., občanský zákoník.

[8] Ustanovení § 138 ZOK.

[9] Zejména název, IČO, sídlo a údaj o zápisu společnosti do obchodního rejstříku.

[10] V praxi společnosti často vyhotovují také písemná rozhodnutí společnosti o vydání kmenových listů, ačkoli je zákon výslovně nevyžaduje.

[11] Údaj o tom, že byl k podílu vydán kmenový list, se do obchodního rejstříku zapisuje dle § 48 odst. 1 písm. j) zákona č. [304/2013](#) Sb. o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob.

[12] Dle § 139 odst. 3 ZOK.

[13] Vizte ustanovení § 207 a násl. ZOK.

[14] Zejména dle § 1103 odst. 2 OZ.

[15] Dle § 209 odst. 2 ZOK.

[16] Shodně také komentářová literatura. Vizte blíže HAVEL, Bohumil, § 210 [Převod kmenového listu]. In: ŠTENGLOVÁ, Ivana, HAVEL, Bohumil, CILEČEK, Filip, KUHN, Petr, ŠUK, Petr. Zákon o obchodních korporacích. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2020, s. 546, marg. č. 2.).

[17] Dle § 1103 odst. 2 OZ. Zákonná úprava nevyžaduje pro smlouvu o převodu cenného papíru na řad (ani speciálně pro převod kmenového listu) písemnou formu. Shodně také starší použitelná judikatura, vizte rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 27. dubna 2005, sp. zn. 29 Odo 346/2004.

[18] Dle § 210 odst. 2 ZOK.

[19] Konkrétně § 12 a násl. zákona č. [191/1950](#) Sb., směnečný a šekový, ve spojení s § 1103 odst. 2 OZ.

[20] Dle § 210 odst. 1 ZOK. Dle komentářové literatury v případě, že k nabytí kmenového listu došlo jinak než převodem (např. děděním či převodem závodu), lze mezeru v nepřetržité řadě rubopisů vyplnit důkazem o příslušném přechodu práv (např. usnesením soudu o dědictví). Blíže vizte PIPKOVÁ, Petra Joanna. § 1103 [Převod vlastnického práva k cenným papírům]. In: PETROV, Jan, VÝTISK, Michal, BERAN, Vladimír a kol. Občanský zákoník. 2. vydání (2. aktualizace). Praha: C. H. Beck, 2023, marg. č. 9.

[21] Kmenový list však dle § 137 odst. 4 ZOK nemůže být veřejně nabízen nebo přijat k obchodování na evropském regulovaném trhu ani na jiném veřejném trhu.

[22] Dle § 1320 odst. 2 OZ.

[23] Dle § 48 odst. 1 písm. f) zákona č. [304/2013](#) Sb. o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob.

[24] Dle § 1328 odst. 1 a 2 OZ. Pro zástavní smlouvu zde není zákonem vyžadována písemná smlouva, s výjimkou situace, kdy dle § 1328 odst. 1 OZ zástavní smlouva určí, že zástavní právo k cennému papíru vznikne předáním cenného papíru a stejnopisu zástavní smlouvy třetí osobě.

[25] Dle § 1332 odst. 1 OZ, blíže vizte také HAMPL, Ondřej. § 1332 [Výkon práv spojených s cenným papírem a právo na výnosy z něj]. In: PETROV, Jan, VÝTISK, Michal, BERAN, Vladimír a kol. Občanský zákoník. 2. vydání (2. aktualizace). Praha: C. H. Beck, 2023, marg. č. 2.

[26] Tamtéž.

[27] Ustanovení § 1332 odst. 2 OZ.

[28] Plnění ze zastavené pohledávky je upraveno v ustanovení § 1335 a násl. OZ.

[29] V souladu s § 1336 odst. 1 OZ.

[30] V souladu s § 1336 odst. 2 OZ.

[31] Vizte ustanovení § 1332 odst. 2 OZ, shodně také komentářová literatura, blíže vizte také PIHERA, Vlastimil. § 1332 [Práva spojená se zastaveným cenným papírem]. In: SPÁČIL, Jiří, KRÁLÍK, Michal a kol. Občanský zákoník III. Věcná práva (§ 976–1474). 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2021, s. 1319, marg. č. 6.

© EPRAVO.CZ – Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Odštěpný závod zahraniční společnosti optikou NIS2: Jak správně určit velikost podniku?](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 31. - létající pořizovatel ve světle nového stavebního zákona](#)
- [SCHEJBAL& PARTNERS stáli u získání jedné z prvních licencí dle MiCA v ČR](#)
- [Proč dnes více než polovina M&A transakcí ve střední Evropě nekončí podpisem](#)
- [Přehnaná, nebo důvodná prevence? Zajištění a utvrzení závazků v praxi](#)
- [Návrh nového zákona o digitální ekonomice](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 30.: Jednání za s.r.o. – zápis jednatelského oprávnění do obchodního rejstříku](#)
- [Prověřování zahraničních investic a kybernetická regulace: řízená služba jako nová transakční proměnná](#)
- [Předběžné opatření a další instituty k ochraně věřitelů při přeměnách](#)
- [Silná koruna: jaké dopady má posilující koruna na české firmy](#)
- [Problematické aspekty změn v úpravě odpovědnosti za škodu způsobenou vadou výrobku](#)